

EUSKARA

ONARRIZKO MAILA 2. URRATSA: HELBURUAK ETA EDUKIAK

HELBURUAK

Zeintzuk dira Oinarrizko Mailako helburuak?

Oinarrizko Mailako 2. urratsaren amaieran ikaslea **gai da**:

Ahozkoaren ulermena

- Eguneroko bizitzako gaiei buruzko elkarrizketa **ulertzeko** solaskideen laguntzaz betiere.
- **Identifikatzeko** elkarrizketa baten gaia.
- Transakzio errazetako esaldi eta esamoldeak **ulertzeko** (banketxeetan, geltokietan, dendetan).
- Ideia orokorra **ulertzeko** iragarki edota mezu publiko labur eta sinpleetan (saltoki handietan, aireportuan).
- Oinarrizko informazioa **ulertzeko** telebistako albisteetan, irudien laguntzaz betiere.

Idatziaren ulermena

- **Ulertzeko** eguneroko bizitzako gai eta egoerei buruzko ohar eta mezu sinpleak (SMSak, mezu elektronikoak, postalak).
- **Ulertzeko** gutun pertsonal labur eta sinpleak.
- **Aurkitzeko eta ulertzeko** informazio espezifikoak liburuxka ilustratuetan eta bestelako material informatiboetan (menuak, zerrendak, ordutegiak, kultura eta kirol jarduerak).
- **Ulertzeko** eguneroko gaiei buruzko gutun formal laburrak (hoteleko erreserbak, atzerriko ikastaro bati buruzko argibideak...).
- **Ulertzeko** eguneroko argibide eta jarraibideak (errezetak, tresna baten funtzionamendua, joko baten arauak, kaleetako eta dendetako idazkunak).
- **Identifikatzeko** informazio esanguratsua egunkarietako testu labur eta errazetan.
- **Ulertzeko** narrazio edo kontakizun labur eta errazak.

Ahozko adierazpena

- Ohiko adeitasun-formulak **erabiltzeko** (agurtu, norbait aurkeztu, eskerrak eman, barkamena eskatu, norbaiti buruz galdetu).
- Moldatzeko eguneroko transakzio eta gestio errazetan (banketxeetan, bidai agentzietan, dendetan).
- Informazio konkretua **eman eta jasotzeko** (esaterako, nola heldu leku batera).
- **Deskribatzeko** bere egoera pertsonala modu sinplean (bizitokia, familia, ikasketak, lana, zaletasunak).
- **Deskribatzeko** modu erraz eta egituratuan iraganeko bizipen pertsonalak.
- **Parte hartzeko** eguneroko egoera eta jardueri buruzko elkarrizketetan (lana, aisialdia...) informazio konkretua trukatzuz, eskaintzak eta iradokizunak eginez.
- **Heltzeko** akordioetara ohiko egoeretan (hitzordu pertsonaletan e.b.) eta formalagoetan (mediku kontsultetan e.b.).

Idatzizko adierazpena

- Eguneroko bizitzako oharak **idatzeko**, oinarrizko informazioa, argibideak eta jarraibideak emanez ("etxea behar dut").
- Gutun pertsonal sinpleak **idatzeko** eskerrak emanez, barkamena eskatuz edo norberari buruz edo ingurukoei buruz hitz eginez (familia, bizitza baldintzak, lana, lagunak, zaletasunak...).

- Gutun formal labur eta sinpleak **idazteko** informazioa edo zerbitzuren bat eskatuz.
- **Deskribatzeko** esaldi errazen bidez gertakari bat (jai bat, istripu bat...), zer, noiz eta non izan den adieraziz.
- **Koherentzia emateko** testuari, kausa eta denbora ordenamendurako hitz eta egitura garrantzitsuenak erabiliz.

EDUKIAK

Zein funtzio linguistiko ikasi behar da?

Helburu hauek lortzeko hurrengo funtzio linguistikoak burutzen ikasiko du ikasleak:

1. Informazio orokorra eman eta eskatu.

- Deskribapen sinpleak egin pertsona, gogo-aldarte edota gorputz itxurenak.
- Deskribatu pertsonak, gauzak (jantziak, altzariak, eraikinak eta eraikinetako gelak), egoerak eta ekintzak.
- Hitz egin klimari buruz.
- Kontatu iragan hurbileko ekintza edo gertakari bat eta hari buruz galdetu.
- Nork bere burua zuzendu eta zalantza egin.
- Azalpenetan, gauzak banan-banan aipatu.
- Ezjakintasuna edo ezagutza adierazi gertakari baten aurrean.
- Aurreikuspenak eta iragarpenak egin.
- Planei eta proiektuei buruz aritu.
- Helburuak finkatu (asmoak eta promesak).
- Denborazko sekuentzia adierazi.
- Hitza eskatu, eman, kendu eta besteei hitz egiten utzi.
- Kontatu iraganeko ekintza edo gertakari bat eta hari buruz galdetu.
- Oraina eta iragana alderatu.
- Laburpenak egin (filmak, liburuak, etab.).
- Definizioak eman.
- Hipotesiak formulatu gertakari pertsona, gauza edo ekintzei buruz.

2. Jarrerak eta iritziak adierazi eta baloratu.

- Gustuei buruzko informazioa eskatu eta eman
- Ezjakintasuna edo ezagutza adierazi.
- Osasunari buruzko eta sentipen edo egoera fisikoari buruzko informazioa eskatu eta eman: hotza edo beroa, gosea edo egarria, logura, zaporea, ongizatea edo ondoeza.
- Barkamena eskatu eta barkatu.
- Zalantza adierazi.
- Adostasuna edo ezadostasuna adierazi.
- Lehentasunak adierazi.
- Hautua adierazi.
- Axola-gabezia adierazi.
- Harridura eta txundidura adierazi.
- Errukia adierazi.
- Nahia adierazi.
- Ohiko gogo-aldarte eta berauen arrazoiei buruzko informazioa eskatu eta eman: asperdura, gogobetetasuna edo nahigabea, mirespena, interesa, estimua, poza, etab.
- Interesa edo interesik eza adierazi.
- Proposamen edo ideia baten alde edo kontra agertu.

3. Limurtzea, konbentzitzea.

- Laguntza eskaini, eskatu, onartu edo errefusatu.
- Zerbait egiteko baimena eskatu, eman edo ukatu.
- Zerbait egitera animatu norbait.
- Lankidetzak eskatu.
- Zerbait egiteko asmo, gogo edo erabakiaren berri eskatu eta eman.

- Betebehar pertsonalak adierazi.
- Aholkuak eskatu eta eman.
- Sorospena eskatu.
- Debekuak adierazi.
- Hitzordua adostu, elkartzeko geratu.
- Oinarrizko telefono-elkarrizketak mantendu (agurtu, komunikazioa abiatu, norbaitez galdetu, solaskideari itzaroteko eskatu, entzuten edo ulertzen den ziurtatu).
- Norbait animatu jarraitzera.
- Jarduerak iradoki eta iradokizunen aurrean erreakzionatu.
- Aitzakiak eta desenkusak adierazi, onartu eta errefusatu arrazoiak azalduz.

4. Sozializatzea.

- Zorionak eman eta zorion emateari erantzun.
- Esandakoa ulertu dela adierazi edo komunikazioa aurrera doala erakutsi.
- Gonbida onartu edo errefusatu.
- Barkamena eskatu.
- Informazio edo kontakizun baten aurrean, interesa, harridura, ezustekoa, poza, tristura agertzea.
- Mezu bat ulertu dela egiaztatzea.

Zein motatako testuak irakurriko dira?

- Gutun pertsonalak.
- Gutun formalak.
- Aginduak eta jarraibideak: errezetak, tresnak erabiltzeko jarraibideak, leku batera joateko argibideak.
- Mezuak.
- Posta elektronikoa.
- Curriculum vitaeak.
- Panelak eta oharrak.
- Ordutegiak eta egutegiak.
- Informazio idazkunak, erregulazioak.
- Menuak eta kartak.
- Planoak eta kale izendegiak.
- Formularioak eta galdeketak.
- Propaganda eta publizitate eskupaperak.
- Aldizkari eta egunkarietako artikulua errazak.
- Komikiak, tebeoak eta biñetak.
- Horoskopoak.
- Turismo, bidaia eta aisialdirako gidak.
- Publizitate testuak.
- Web orrialdeak.
- Oraingo eta iraganeko gertakariei buruzko narrazio eta deskribapenak.
- Egokituriko eleberriak.

Zein motatako testuak entzungo dira?

- Lagunarteko elkarrizketak, lagunekin, senitartekoekin, lankideekin.
- Elkarrizketak banketxeetan, dendetan, agentzietan.
- Telefono elkarrizketak.
- Erantzungailu automatikoaren mezuak.
- Lan elkarrizketak.
- Telebista eta irratiko informazioa.
- Iragarki publikoak, publizitate iragarkiak.
- Albiste laburrak.
- Eguraldi iragarpenak.

Zein motatako testuak idatziko dira?

- Gutun pertsonalak.
- Gutun formalak.
- Mezuak.
- Posta elektronikoa.
- Curriculum vitaeak.
- Panelak eta oharrak.
- Informazio idazkunak, erregulazioak.
- Formularioak eta galdeketak.
- Oraingo eta iragan hurbilko gertakariei buruzko narrazio eta deskribapenak.

Zer lantzen da testuan?

Testu edo diskurtso-gaitasuna

Testuak (idatziak zein ahozkoak) ulertzeko eta ekoizteko xedez, testuaren ezaugarriak ezagutu eta kontuan hartu beharko dira:

Egokitzapena.

- Komunikazio asmoa.
- Testuingurua eta egoera.
- Hizkuntza erregistroa eta maila.
- Testu motak.

Koherentzia.

- Edukiaren egituraketa.
- Ideia nagusiak eta bigarren mailakoak.
- Lexiko hautaketa eta hizkuntza funtzioak.

Kohesioa.

- Prosodia eta ortografia elementuak (intonazioa eta puntuazioa).
- Anafora elementuak (izenordainak, izenen elipsia, sinonimia, semantika multzoak...).
- Testu antolatzaile eta lokailuak:
 - Espazio antolatzaileak.
 - Denbora antolatzaileak.
 - Esaldi koordinatu eta menpekoen arteko lokailuak.
 - Esaldi eta paragrafoen arteko lotura eta logika antolatzaileak.
 - Ahozko diskurtsoa bideratzeko edo mantentzeko lokailu eta antolatzaileak.

Zein gairi buruz arituko gara?

- Identifikazio pertsonala.
- Etxebizitza, etxea, hiria eta ingurua.
- Eguneroko bizitzako jarduerak.
- Aisialdia
- Bidaiak.
- Giza harremanak eta harreman sozialak.
- Osasuna eta zainketa fisikoak.
- Hezkuntza.
- Erosketak eta merkataritza jarduerak.
- Elikadura.
- Ondasunak eta zerbitzuak.
- Hizkuntza eta komunikazioa.
- Klima, baldintza atmosferikoak eta ingurumena.
- Zientzia eta teknologia.

Zein hiztegi ikasiko da?

Identifikazio pertsonala.

- Pertsonen izaera, trebetasunak eta deskribapen fisikoari loturiko oinarritzko lexikoa.
- Janzkera eta osagarriari loturiko lexikoa.

Etxebizitza, etxea, hiria eta ingurua.

- Etxebizitza: motak, kokapena, atalak eta banaketa.
- Altzariak, aparailuak eta tresnak.
- Hiria: kokapena, kaleak, eraikinak, berdeguneak eta monumentuak.
- Ikasiko den hizkuntzaren herriaren lurralde banaketa.

Aisialdia.

- Jarduerari loturiko lexikoa: kirolak, kultur jarduerak...
- Aisialdi guneak: antzokiak, museoak, hondartza...

Bidaiak.

- Turismoari eta emigrazioari loturiko lexikoa.
- Bidaia motak: lanekoak, aisialdikoak, ikasketa bidaiak.

Giza harremanak eta harreman pertsonalak.

- Adiskidetasun, sentimendu eta maitasunari loturiko lexikoa.
- Lan munduari loturiko lexikoa.

Osasuna eta zainketa fisikoak.

- Gaixotasunak eta sintomak.
- Osasun munduari loturiko lexikoa.

Hezkuntza.

- Hezkuntzari loturiko lexikoa: ikastetxeak, ikasgaiak, kalifikazioak, ziurtagiriak...

Erosketak eta merkataritza jarduerak.

- Prezioak, txanponak, ordainketa moduak...

Elikadura.

- Elikagai eta ontzi motei loturiko lexikoa.
- Janariarekin zerikusia duten tresnen izenak.
- Kantitateak, pisuak eta neurriak.

Ondasunak eta zerbitzuak.

- Zerbitzu publiko eta pribatuak: udaletxea, postetxea, ...

Hizkuntza eta komunikazioa.

- Munduko hizkuntza ezberdinak.

Klima, baldintza atmosferikoak eta ingurumena.

- Fenomeno atmosferiko eta klimatikoak.
- Elementu geografikoak.

Zientzia eta teknologia.

- Telefonoarekin erlazionatutako lexikoa.
- Ordenagailua, Internet eta beste komunikabide batzuekin lotutako lexikoa.

Euskal Herriko kulturaz zer ikasiko da?

Identifikazio pertsonala.

- Izen eta abizen ohikoenak.

- Abizenen kopurua eta hurrenkera.
- Ongietorria emateko eta agurtzeko keinuak.

Etxebizitza, etxea, hiria eta ingurua.

- Etxebizitza mota ohikoenak.
- Oinarrizko ezaugarri geografikoa.

Eguneroko jarduerak.

- Lan baldintzak eta lan bilaketa.
- Puntualitatea.
- Gizartearen ezaugarriak.

Aisialdia.

- Aisialdiko jarduera ohikoenak.
- Erreferente artistiko eta kulturalak.
- Ospakizunik esanguratsuenak.

Bidaiak.

- Gizarte ohiturak, gidatzeko araudiak, etab.
- Turismorako eremurik ohikoenak.

Giza harremanak eta harreman sozialak.

- Familia bizitzako usadio eta ohiturak.
- Familia egitura.

Hezkuntza.

- Hezkuntza sistema.

Erosketak eta merkataritza jarduerak.

- Kontsumo ohiturak.

Elikadura.

- Elikadura ohiturak eta gastronomia.
- Ospakizun jakin batzuetako janari tipikoak.

Ondasunak eta zerbitzuak.

- Ordutegi ezberdinak, dendetakoak, bankuetxeetakoak, etab.

Zientzia eta teknologia.

- Komunikazio, informazio eta teknologia berrien presentzia.

Zein egitura gramatikal ikasiko da?

Fonologia, ortografia eta gramatika-gaitasun linguistikoak bitarteko bat dira komunikatzen laguntzeko, guztiak biltzen dituen **komunikazio-gaitasuna** lortzeko. Gaitasun hauek, berauek parte hartzen duten atazak burutuz geureganatzen ditugu.

Fonetika eta fonologia-gaitasuna

Hots eta fonema kontsonantikoak

- Kontsonante taldeen ahoskera: *antz, hortz, nork...*
- Maileguen egokitzapena: <r-> *erlazio, Erroma, arratoi*, <-(c)ión> *informazio, kamioi*.

Prozesu fonologikoak

- Palatalizazioa: is [j]: *isilik* [iʝilik]; z, s, ts, tz [j, tʃ]: *zakur* [tʃakur], *itsaso* [itʃaso], *zomorro*>[jomorro]
- Bokal epentesia: *ixabelek*
- Kontsonante epentesia: *hirurehun, lauretan*
- Ahostuntzea: *berrehun eta bost*>[berrehundabost]

- Elipsiak: r>[Ø]: *zer ordu da>[ze ordu da]*

Ortografia gaitasuna

- Geminazioa izen berezietan: *Antton, Bittor*.
- -nb- eta -np- grafiak: *ganbara, sinpatiko, denbora...*
- Atzerriko hitzen eta izenen idazkera.
- Letra larrien eta xeheen idazkera.
- Ortografia zeinuak:
 - Galdera eta harridura markak
 - Hitz elkartuak: *seme-alabak*

Gramatika gaitasuna

Diskurtsoa

Testuaren antolaketa:

Antolatzaileak

- Hasiera: *hasteko, lehenengo eta behin...*
- Amaiera: *bukatzeko, amaitzeko, azkenik*.
- Ondorioa: *beraz, orduan*.
- Kausa: *horregatik*.
- Adibideak emateko: *adibidez, esaterako, esate baterako*.
- Segurantza / aukera: *jakina, beharbada, agian*.
- Beharra: *beharrezkoa da...*
- Goranzko eta beheranzko tonua.

Perpau bakuna

Galderazkoak:

- Erabatekoak, "ezta" partikula erabiliz: *Bilboko zara, ezta?*
- Partzialak: *Zenbatean daude sagarrak?*
- Disjuntiboak, "ala" partikula erabiliz: *Non bizi zara, kalean ala baserrian?*

Harridurazkoa, izenordain erakusleak erabiliz: *Hau hotza!*

Ordena markatua eta ez-markatua: *Bihar denok mendira joango gara; horixe egingo dugu bihar.*

Perpau konposatua

Koordinazioa

- Emendiozkoak: *baita...ere, ezta...ere, ere bai, ere ez, bai... bai, ez...ez*.
- Aurkariak: *baizik/baino, ordea, hala ere, dena dela, aldiz, bestela*.

Mendekotasuna

- **Konpletiboak:**
 - **Baietz / ezetz:** *Baietz uste dut.*
 - **-(e)nik:** *Ez dut uste etorriko denik.*
 - **-t(z)eko:** *Hortzak garbitzeko esan dit.*
- **Kausazkoak:**
 - **bait-:** *Aspertuta nago, bakarrik geratu bainaiz.*
 - **Zehar-galderak:** *-(e)n: Badakizu non dagoen udaletxea?*
 - **Baldintzazkoak:** *-t(z)en ba-: Zu etortzen bazara, ni ere etorriko naiz.*
 - **Erlatibozkoak:** *-(e)n + hondarkiak (NOR, NORK eta NORI). Bizarra duen (gizon)a etorri da.*
- **Denborazkoak:**
 - Aurrekotasuna: *part. + baino lehen(ago) / aurretik.*
 - Gerokotasuna: *part. + eta gero / ondoren / bezain laster / eta berehala.*
 - Aldiberekotasuna: *-(e)nean, -(e)n bitartean.*
 - Beste batzuk: *part. + arte.*

- **Moduzkoak:**
 - Bezala/bezalakoa: *Zu bezala orrazten da / Zu bezalakoa da nire laguna.*
 - -(r)en moduan / -(r)en modukoa: *Bere amaren moduan hitz egiten du / Amaren modukoa da.*
- **Konparaziozkoak:**
 - Baino ...-ago: *Behi batek baino gehiago jaten duzu / Umea baino gaiztoagoa zara.*
 - Bezain, beste/adina: *Haiek gu bezain tentelak dira / Haiek guk beste/adina jai dute.*

Deklinabidea

- NOR (absolutua): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NORK (ergatiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NORI (datiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NOREN (edutezko genitiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NONGO (leku genitiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NON (inesiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NORA (adlatiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NORENGANA (adlatiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NORAINO (muga adlatiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NORANTZ (hurbiltze adlatiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NONDIK (ablatiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NORENTZAT (destinatiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NOREKIN (soziatiboa): izen bereziak eta arruntak, singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- ZEREZ - ZERTAZ (instrumentala): mugagabea, pertsona izenordainak eta izenordain erakusleak.
- NOIZ: Singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NOIZTIK: Singularra eta plurala, izenordain erakusleak.
- NOIZ ARTE: Singularra eta plurala, izenordain erakusleak.

Izen Sintagma

Izen arruntak.

- Zenbakarriak / zenbakaitzak: *bide, etxe, katu/gose, min, hotz.*
- Bizidunak / bizigabeak: *seme, amona/belar, teilatu.*
- Eratorriak: *-le, -tzaile, -gin, -dun, -zale, -tegi, -gailu, -gai, -tasun eta -keria* atzizkiak.

Generoa: *seme/alaba, neska/mutil.*

Gradua: absolutua (*etxe*) eta erlatiboa (*etxetxo*).

Izenordainak.

- Zehaztugabeak
 - Galdetzailak: *zein, zeintzuk.*
 - Eratorriak: *zerbait, norbait, edonor, edozer, edozein.*
- "Beste"-ren erabilera: *beste()a / beste()bat.*

Determinatzaileak.

- Kuantifikatu mugatuak.
 - Kardinalak: *hogei, ehun, mila.*
 - Zatikiak: *erdi, laurden.*
- Mugagabea: *hainbeste, gehiegi, gutxiegi, pilo bat, apur bat, pixka bat.*

Aposizio ez murrizgarria: *Donostiak, Gipuzkoako hiriburuak, ez du aireporturik.*

Sintagmako elementuen ordena.

- Izenen aurreko determinatzaileak: *lehen, bigarren...*
- Izenen ondorengo determinatzaileak: *bat, erdi...*

Adjektibo Sintagma

Izenen aurreko adjektiboak.

- IS + -(r)en: *kristoren kea.*
- Instrumentala + -ko. *urrezko eraztuna.*
- Nominalizazioa + ko: *kaleak garbitzeko makina.*

Adjektiboak.

- Atzizkiak: -tsu (*euritsu*), -garri (*harrigarri*), -ti (*beldurti*), -gabe (*lotsagabe*), -dun (*dirudun*).
- Errepikapenak: *beltz-beltza, arin-arina.*

Graduazioa.

- Askea: *nahiko handia, handi samarra, erabat handia, gero eta handiagoa.*
- Finkatua: *onena, hobe, handiegia.*

Konparazioa.

- -ago(a): *handiagoa, txikiagoa.*
- -egi(a): *beroegia.*
- -(r)ik...-en(a): *mutiko(rik) handiena.*
- Bezalakoa.

Aditz Sintagma

Aditza.

- Trinkoak. NOR (*izan, egon, ibili, etorri, joan*), NOR-NORK (nor 3. per.) *ukan eta eduki*, (orainaldia: *jakin, eraman, eta ekarri*)
- Laguntzaileak. NOR, NOR-NORI (nor 3. per.), NOR-NORK (orainaldia), NOR-NORI-NORK eta inpersonalak.

Aldiak.

- Lehenaldia: NOR-NORK (nor 3. per.), NOR-NORI-NORK (nork 3. per.).

Aspektuak.

- Burutua.
- Burutugabe iraunkorra.
- Burutugabe puntukaria. Lokuzioak (*ari izan, bizi izan, balio izan*) / Trinkoak.

Modua.

- Beharra: *Beharrezkoa da...-t(z)ea.*
- Obligazioa: Agintera: NOR, NOR-NORK (nor 3. per.): *Etor zaitetz!; Har ezazu!*
- Debekua:
 - *Debekatuta dago...-t(z)ea.*
 - Agintera ezezka: NOR, NOR-NORK (nor 3. per.).
- Gaitasuna/ezintasuna/baimena: Ahalera orainaldian: NOR, NOR-NORK (nor 3. per.).

Aditz jokatugabeak.

- Nominalizazioa.
 - -t(z)ea: *Argia itzaltzea ahaztu zait.*

- -t(z)en: *Badakizu tangoa dantzatzen?*

Adberbio Sintagma

Adberbio eratorriak.

- Atzizkiak: -ki (*ederki*), -to (*ederto*), -(r)ik (*zutik*), -ka (*saltoka*).
- Izenordain galdetzaileetatik eratorriak: edo- (*edonon*), -bait (*nonbait*), i/-e- (*inon, ezer*)

Gradua.

- -ago: *Azkarrago joan behar da.*
- -egi: *Azkarregi doa.*
- Gero eta...-ago:
- Ia-ia.

Adberbio esamoldeak.

batez ere, gutxi gorabehera, noizean behin, nire ustez...

Posposizioak:

- Genitiboarekin (NOREN): *zain, bila.*
- Inesiboarekin (NON): *barru, zehar.*
- Datiboarekin (NORI): *buruz.*
- Ablatiboarekin (NONDIK): *kanpo(ra).*
- Kasu absolutuarekin (NOR) edo partitiboarekin (ZERIK): *gabe.*

Nola ikasten da?

Ikasturte honen helburua, ikasleak hizkuntza eraginkorki **erabiltzea** da. Horrenbestez, gelako zein autoikaskuntza jarduerak aintzat hartu behar dute ikasleak komunikazio egoera errealei aurre egin beharko diela; hau da, ulermen, ekoizpen, elkarrekintza eta bitartekaritza egoerei.

Ikasleak **hizkuntza erabiltzeko gaitasuna** gara dezan eta modu autonomoan ikas dezan estrategia ezberdinak landu beharko dira.

Ulermen estrategiak

- Hipotesiak eratzea, nor bere ezagutzetan oinarrituta eta formatua eta irudiak kontuan hartuta.
- Hotsak bereiztea eta bakoitzari zein grafia dagokion jakitea, edo alderantziz.
- Ahozko hizkuntzaren ezaugarriak jakitea (doinua, erritmoa, etenaldiak, ahots modulazioa); hiztunaren asmoa ulertzen laguntzen dutenak, alegia.
- Ahozko hizkuntzan elementu paralinguistikoei (keinuak, jarrerak...) erreparatzea eta haiek zein diren jakitea.
- Hizkuntzaren berezko eduki eta arau kulturelei erreparatzea eta haiek zein diren jakitea.
- Hitz ezezagunen esanahia identifikatzea, alderdi hauetan oinarrituta: norberaren ezagutzak, testuaren edo esaldiaren zentzu orokorra, egoera, testuingurua, beste hizkuntza batzuen ezagutza, eta gako gramatikal eta lexikoak.
- Estrategia pertsonalak erabiltzea: gako-hitzak azpimarratzea edo idaztea, hitz zerrendak egitea, lokailu zerrendak egitea, etab.
- Hiztegia erabiltzea, hitz ezezagunen esanahiari buruzko hipotesiak egin ondoren.

Adierazpen estrategiak

- Ereduei erreparatuta, hotsak, doinu jarraibideak eta grafia jarraibideak kopiatzea.
- Ahozko eta testu idatziak ekoiztea, ikasitako egitura linguistikoak konbinatuz.
- Estrategia konpentsatzaileak erabiltzea: adibidez, parafraseatzea, nor bere hizkuntzako hitzak erabiltzea, zernahitarako elementuak, sinonimoak, etab.
- Gure jarduna zuzena ala okerra den analizatzea eta autoebaluatzea solaskideek ematen dituzten seinaleen bidez (okerrik gabe errepikatzea, keinuak...) horren arabera okerrak zuzentzeko eta norberarengan konfidantza izateko.
- Solaskideek emandako seinaleen bidez (okerrik gabe errepikatzea, keinuak...) norbera zuzen ala oker ari den aztertzea eta autoebaluatzea, okerrak zuzentzeko eta konfidantza handiagoa hartzeko.

Elkarrekintzarako estrategiak

- Maiz erabiltzen diren esaldi estandarizatuak erabiltzea ahoz nahiz idatziz (zorionak eman, agurtu, zorzea opa izan...).
- Arretari eustea eta solaskidearen jokabidea behatzea hobeto ulertzeko. [Jaramon egitea eta solaskidearen jokabideari erreparatzea, hark esandakoa hobeto ulertzeko.]
- Estrategia konpentsatzaileak erabiltzea isilunerik ez egoteko edo komunikazioan okerrik ez egiteko: laguntza eskatu, errepikatze eskatu, zerbait argitzeko eskatu, hitzekoa ez den hizkuntza erabili, gaia aldatu, esamoldeak erabili pentsatzeko astia hartzeko...
- Mezua ulertu dela egiaztatzea; solaskideari zuzentzeko eskatu, izan daitezkeen txarto ulertuak argitu.

Autoikaskuntza estrategiak

- Errekurtsoak aurkitzea eta modu eraginkorrean erabiltzea: errekurtsu pertsonalak (testu liburua, hiztegi pertsonala, oharra, etab.), eskolan dauden errekurtsuak (liburutegia, baliabideen gela, etab.) eta eskolatik kanpoko errekurtsuak (Internet, prentsa, irratia, satelite bidezko telebista). [Baliabide pertsonalak (testu liburua, hiztegi pertsonala, oharra, etab.) aurkitzea eta eraginkorki erabiltzea, bai eskolan daudenak (liburutegia, baliabideen gela, etab.), bai eskolatik kanpokoak (Internet, prentsa, irratia, satelite bidezko telebista).]
- Lexikoa, gramatika, etab. ikasteko oinarriko estrategiak identifikatzea eta ikasitako hizkuntza azkar eta maiz erabiltzea.
- Errazago edo gehiago ikasteko, estrategia hauek erabiltzea: konpentsatzaileak (parafraseatzea, mimika erabiltzea, etab.), afektiboak (hutssegiteak direla-eta, nor bere buruan konfidantza izatea, lan bat egiten ausartzea), eta sozialak (ikaskideekin lan egitea, jatorrizko hiztunekin trukea egitea, etab.).
- Ikasketa eta lan teknikak garatzeko, estrategia hauek erabiltzea: memorizazio estrategiak (buruko loturak sortzea, mapa semantikoak...), estrategia kognitiboak (aztertzea, ondorioztatzea, arrazoitzea...) eta estrategia metakognitiboak (helburuak finkatzea, ezagutza berriak aurrekoekin lotzea...).
- IKTen bidezko komunikazio egoeretan parte hartzea (eskuko telefonoko mezuak, txatak, mezu elektronikoak...).
- Okerrik ohikoenak hautematea eta zergatik egiten diren aztertzea.
- Okerrak hizkuntza ikasteko prozesuan ezinbestekoak direla onartzea.